

Licht op de Leidsebuurt

Foto Ron Zoogemaster

Het Leidseplein: een plein met allure

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Centrum
17|12|2009

IN DEZE BIJLAGE
VAN STADSDEELNIEUWS:

2

Een nieuw leven voor City
—
"Eigenlijk zijn we het eens"
Partijen over samenwerken

3

Schouders eronder en
doorpakken
—
De voetganger centraal

4

De lichtjes op het
Leidseplein
—
Veel geweld begint jolig

Iedereen kent het Leidseplein. Even shoppen, naar theater of debat, of een avondje stappen: het kan er allemaal. Dat maakt het tot een van de drukste pleinen in de stad, dag en nacht. Om het Leidseplein en de omgeving meer allure te geven is het stadsdeel samen met betrokkenen begonnen aan een fors renovatieplan. In deze special leest u over de vorderingen van de plannen.

Hoe zal het Leidseplein er over tien jaar uitzien? Met die vraag begon in 2005 de verbetering van de Leidsebuurt. De centrale stad en stadsdeel Centrum werken hierbij nauw samen met bewoners, bedrijven, culturele instellingen en andere organisaties uit de Leidsebuurt. Deze samenwerking op verschillende thema's heet 'gebiedsgerichte aanpak'. Culturele instellingen als de Stadsschouwburg en Paradiso, de kroegen en clubs en de gemeente stemmen daarbij hun plannen en investeringen op elkaar af om samen de buurt te verbeteren. Twee andere gebieden in stadsdeel Centrum die gebiedsgericht worden aangepakt zijn de Wallen (1012-gebied) en de oostelijke binnenstad.

Populaire ontmoetingsplek

De Leidsebuurt ligt binnen de Prinsengracht, Spiegelgracht, Singelgracht en de Raamstraat, kortom, het gebied rondom het Leidseplein. Alle partijen samen ontwikkelden voor dit gebied een visie die steunt op een aantal uitgangspunten. Ten eerste zijn de restaurants, cafés en clubs in dit gebied een populaire ontmoetingsplek voor Amsterdammers, toeristen en dagjesmensen. Ten tweede is het Leidseplein met alle theaters, bioscopen en muziekzalen hét culturele centrum van Amsterdam. Het derde uitgangspunt is dat er in de Leidsebuurt naast horeca en culturele instellingen ook winkels, kantoren en woningen zijn. De combinatie van al die functies maakt de buurt uniek en dat wil de gemeente graag zo houden.

Verbinding horeca en cultuur

Om het plein beter te laten functioneren als ontmoetingsplek en cultureel centrum heeft het stadsdeel een aantal doelen opgesteld. Zo wil het stadsdeel het cultuuraanbod behouden en versterken. Dit gebeurt bijvoorbeeld door

samen te werken met het City Theater en het DeLaMar Theater.

Een tweede belangrijke doelstelling is om samen met de ondernemers en de instellingen de kwaliteit van de horeca te verbeteren. Dit kan onder meer door horeca te introduceren die dichterbij het culturele aanbod staat. Het nieuwe café-restaurant Stanislavski, gevestigd in de Stadsschouwburg, is daar een voorbeeld van. Het gebouw is opener: je kunt er ook overdag terecht voor een cappuccino met uitzicht over het plein. In de zomer is het Ajax-balkon een heerlijk zonneterras. Het café verlaagt bovendien de drempel naar cultuur. Bezoekers worden verleid ook eens naar een voorstelling te gaan. Ook het City Theater krijgt een vergelijkbaar grand café, de Buddha Bar.

Sfeervolle mooie inrichting

Om de mooie gebouwen aan het plein beter tot hun recht te laten komen, pakt het stadsdeel de verlichting en de gevelreclame aan. Bovendien worden pandeigenaren aangesproken op achterstallig onderhoud van hun gebouwen.

Op het gebied van verkeer komt er meer rust: het plein wordt teruggegeven aan de voetgangers. Er komen meer fietsenstallingen en het plein wordt autovrij, ook taxi's verdwijnen. Bij deze nieuwe inrichting worden er ook voorzieningen aangelegd om het wildplassen tegen te gaan. Er komen verzinkbare urinoirs en ook een man-vrouw-gehandicaptentoilet. Verder schreef het stadsdeel het Actieplan Veilig Uitgaan. Hierin gaat het onder meer over betere verlichting, camera-toezicht en pleinverboden bij wangedrag. In deze special komt buurtregisseur Diana Burggraaf daarover aan het woord. Om al deze zaken aan te pakken is het belangrijk om de samenwerking tussen bewoners, horeca en culturele instellingen te versterken.

Er komt veel bij kijken

Inmiddels zijn er al bijna vijf jaar voorbij. Waarom duurt het allemaal zo lang? Dat komt vooral door de nieuwe inrichting van het plein. Verschillende partijen met verschillende belangen werken mee aan de nieuwe inrichtingsplannen. Een breed gedragen plan is nodig, samenwerking en draagvlak verwerven kosten tijd. Verder hebben de veranderingen effect op twee stadsdelen, Centrum en Oud-West en ook de centrale stad heeft er iets over te zeggen. De verschillende besturen moeten dus op één lijn zitten en een grootschalig project als dit kost veel geld; zo'n € 45 miljoen.

Begin 2010 nemen de stadsdeelraad en

de gemeenteraad een definitief besluit over de nieuwe inrichting van het Leidseplein. Daarna volgt de ontwerp-fase. Het totale plan is complex en bestaat uit wel twintig deelprojecten. Sommige projecten kunnen sneller aangepakt worden dan andere. In 2015, precies tien jaar later, heeft Amsterdam dan een prettig en toegankelijk Leidseplein waar de voetganger centraal staat.

Meer informatie over de gebiedsgerichte aanpak Leidsebuurt vindt u op: www.centrum.amsterdam.nl > Projecten > Projecten: overzicht > Leidsebuurt.

Licht op het Leidseplein

"Een prima plein"

Ellen Sijm (21) werkt in grand café Heineken Hoek, het café met de grote, verlichte bierglazen op het dak.

"Ik vind het een prima plein om te werken. Ik doe het nu anderhalf jaar. Het eerste jaar werkte ik veel avonddiensten en dan ging ik achteraf nog wel eens stappen hier. Omdat je pas om 2.00 uur klaar bent met schoonmaken en afsluiten, had het weinig zin meer om naar Paradiso of de Melkweg te gaan en entree te betalen voor een uurtje. We belandden dan wel in de goedkope tenten achter het plein. Gezellig met collega's. Ik neem hier bijna nooit een taxi, omdat de chauffeurs zo € 10 vragen voor een korte rit. Als ze wat gaan veranderen aan het plein, zouden ze de horeca moeten aanpakken. Het is hier toch veel oude troep. Op het Rembrandtplein bijvoorbeeld is alles nu mooi opgeknapt."

Foto Remco van Dam

Een nieuw leven voor City

Het Leidseplein kent veel prachtige gebouwen. Het pand van bioscoop City is er één van. Projectontwikkelaars Epicurus en Van Wijnen renoveren het grondig. De voorgevel wordt met gele tegeltjes in oude glorie hersteld. En kijk eens naar boven, naar de lantaarn op het dak. Vanaf maart is het City Theater weer open: niet alleen als bioscoop, ook als entertainmentcentrum met klasse.

“De Citybioscoop is een gebouw met karakter”, meent Bernard van der Schans. Hij werkt voor projectontwikkelaar Epicurus Development BV. “Als wij ermee klaar zijn, krijgt het gebouw een nieuw leven. Dan kan de City weer veertig jaar mee.”

In 2006 startte Van der Schans de restauratie en renovatie van de bioscoop aan het Kleine-Gartman-

Foto Ron Zauggemaker

plantsoen. “De bioscoop was behoorlijk verouderd en tegelijkertijd was het een waardevol gebouw. De gemeente heeft het zelfs tot monument laten verklaren. De architect van City, Jan Wils, ontwierp ook het Olympisch Stadion. Die bouwstijl uit de jaren dertig zie je veel in Oud Zuid.”

Bijzondere mix

City heeft een strakke, moderne gevel maar ook historische elementen zoals een torentje met een kroon erop. “Die mix is bijzonder en zie je weinig. Daarnaast is het een van de eerste gebouwen in Nederland met een staalconstructie, voor toen echt een technisch hoogstandje”, aldus Van der Schans. Het gebouw uit 1935 is in de jaren zestig

ingrijpend verbouwd. “De gevel was oorspronkelijk bedekt met gele tegeltjes. Die waren beschadigd geraakt door strenge winters. In 1967 hebben ze deze van de muur gebikt en er een nieuwe gevel voor gezet. Wij wilden de oorspronkelijke jaren dertig gevel weer terugbrengen maar dan niet met tegels maar met metselwerk.” Dat kwam overeen met de plannen van het stadsdeel. “Epicurus wilde de restauratie wel doen maar dan moesten we wel twee dingen in het gebouw kwijt kunnen: hoogwaardige cultuur en vermaak. Het stadsdeel heeft kritisch naar onze plannen gekeken en raakte vervolgens enthousiast.”

Luxe lounge

In de kelder van het gebouw komt nu een speelautomatencasino. De entree daarvan komt aan de Korte Leidsedwarsstraat. “De achterkant van het gebouw wordt zo een tweede entree. De oude, dode achtergevel verdwijnt. Dat is echt een face-lift voor de straat: het is geen blinde muur meer voor wildplassers.” Bovendien heeft City horeca-ambities. “City wordt een bioscoop met een luxe loungebar en restaurant. Je kunt dus een filmbezoek combineren met eten vooraf en een drankje naderhand.” Als restaurateur heeft Epicurus de Little Buddha Bar aangetrokken. Deze formule van restaurant, sushibar, café en loungebar in één, komt oorspronkelijk uit Parijs en heeft trendy vestigingen in New York en Londen. De bioscoop van Pathé richt zich op publiek van 25 jaar en ouder. De nieuwe City heeft zeven zalen van rond de honderd stoelen. “De programmering wordt niet *arthouse* en ook geen *blockbusters*. Het Leidseplein heeft een sterk cultureel aanbod en daar passen hoogwaardige kwaliteitsfilms bij. Samen met het culturele aanbod van Paradiso, de Schouwburg en het DeLaMar Theater wordt het Leidseplein heel interessant: the place to be.”

Op 19 december gaat het casino open. De Little Buddha Bar en Pathé City openen eind maart 2010.

“Eigenlijk zijn we het eens”

Partijen over samenwerken

V.l.n.r. Melle Daamen, Kid de Winter, Chiel Swaan en Bart Robbers.

In de Leidsebuurt wordt al een aantal jaar actief overlegd. In het Integraal Leidsebuurt Overleg (ILO) praat het stadsdeel met bewoners, politie, culturele instellingen, taxichauffeurs en horeca over de aanpak van het Leidseplein.

Melle Daamen is directeur van de Stadsschouwburg. Hij vertelt: “In 2002 zou de gemeenteraad aandacht besteden aan het Leidseplein. Een aantal partijen zoals de horeca en de culturele instellingen is toen informeel met elkaar gaan praten.” Daamen verwachtte dat er veel strijd zou zijn: de kunstinstellingen tegen de horeca, bijvoorbeeld. “Het gekke was dat we het eigenlijk met elkaar eens waren. Iedereen vond dat het plein meer allure moest krijgen en de verloedering moest worden tegen gegaan. Het is nu geen plein van Amsterdammers meer, maar van dronken Engelse toeristen.”

Integraal overleg

Veel culturele instellingen aan het Leidseplein stonden op het punt te gaan verbouwen. Dat was een goede reden om het hele plein aan te pakken. Daarom organiseerde stadsdeel Centrum een overleg voor alle partijen: het Integrale Leidsebuurt Overleg (ILO). Bart Robbers volgde onlangs Lennard Booij op als voorzitter van het ILO: “Het was belangrijk dat er een gezamenlijke visie over het Leidseplein ontstond. Deze visie zou door alle partijen goedgekeurd moeten worden. In het ILO zitten vertegenwoordigers van de horeca, ondernemers, ambtenaren, politie, bewoners, taxichauffeurs en vertegenwoordigers van culturele instellingen. Het overleg vindt gemiddeld zo’n drie keer per jaar plaats als er ontwikkelingen zijn rondom de verbetering van het Leidseplein.

Voor de deur

Na zeven jaar is het resultaat een plan met een breed draagvlak in de buurt. Het was niet altijd makkelijk om overeenstemming te vinden. Chiel Swaan vertegenwoordigt de Belangenvereniging Horeca Leidsebuurt (BHL). Volgens hem ging het gesteggel vaak over kleine dingen: “In grote lijnen ben je het met elkaar eens, maar in de details zitten de problemen. Zo is iedereen het met elkaar eens dat een mooie buurt belangrijk is. Maar horecazaken willen ook goed zichtbaar zijn, dus wil ieder zijn eigen lichtreclame. De gemeente vindt dat dan weer te schreeuwerig en dan heb je strijd.”

Uit de voeten

De bewonersvereniging heeft moeite met sommige onderdelen van het plan. Kid de Winter is voorzitter van het onlangs heropgerichte bewonerscomité Leidse in Last (LiL): “We zijn niet enthousiast over de verplaatsing van de tramhalte naar de Leidsebrug. Het wordt te druk op de brug, de tramrails moeten worden verlegd en ik ben bang dat we dan weer groen verliezen. Daarbij wordt de afstand tussen de tramhaltes op het plein te groot.” Ook leest ze in het plan over een plein zonder obstakels. “Ik vermoed dat het plein dan vol komt met terrassen en evenementen waardoor er nog meer overlast komt.”

Het plan bevat dilemma’s voor alle partijen. Daamen: “Het is voor de Stadsschouwburg ideaal als bezoekers voor de deur afgezet kunnen worden. Maar als je het gebied autovrij maakt, kan dat niet. We zoeken naar oplossingen waarmee we allemaal uit de voeten kunnen. Die zijn vaak niet optimaal. Aan de andere kant hebben we allemaal belang bij een beter, autovrij plein.”

Elkaar weten te vinden

Chiel Swaan vindt het een voordeel dat hij tijdens zo’n samenwerkingsoverleg de verhalen van anderen hoort. “Als je met elkaar zit te praten ben je meer geneigd om in het grotere plaatje te denken en je eigen bezwaren te laten glijpen.” Ook Kid de Winter is realistisch: “Ik weet dat ik niet op de Veluwe woon. En ik heb niet de illusie dat alles wat wij als bewoners willen, gebeurt. Ik ben blij dat LiL met andere partijen om de tafel zit.”

Een van de positieve effecten van de samenwerking is dat partijen elkaar buiten het ILO om weten te vinden. Chiel Swaan: “Toen wij hoorden dat LiL weer was opgericht hebben we meteen contact gezocht.” De Winter: “Ja, dat was heel goed. De overlast van de horeca liep de laatste tijd de spuigaten uit.” Toen ze gingen praten, bleek dat ze tegen dezelfde problemen aanliepen. Swaan: “Wij willen ook geen toeristen die zich ernstig misdragen. Als ze overlast veroorzaken dan moeten ze meteen worden aangepakt.”

Het ILO komt bij elkaar als er ontwikkelingen zijn rondom het plein. Volgens Melle Daamen kan dat vaker: “Het zou goed zijn als we regelmatig met elkaar praten over de kwaliteit van het plein. En dat dat niet ophoudt wanneer het plein af is. Dan kunnen we ook eens leuke acties bedenken.”

Reclame op het Leidseplein

Reclame volgens het boekje aan de Stadsschouwburg.

In november 2008 zijn nieuwe regels voor gevelreclame vastgesteld. Het doel van deze nieuwe regels is om ongewenste vormen van reclame op een effectievere manier te kunnen beperken. Op alle panden moet reclame plat op de gevel uit losse letters bestaan. Reclame met losse letters zorgt ervoor dat de gevel visueel in tact blijft, waardoor het karakteristiek van het beschermde stadsgezicht beter tot zijn recht kan komen. Op het Leidseplein en het Kleine-Gartmanplantsoen kan meer reclame worden toegestaan, maar alleen als deze in verhouding is met de afmetingen van het gebouw en past bij de architectuur. Het dagelijks bestuur van stadsdeel Centrum kan toestemming verlenen voor deze extra reclame, nadat de Commissie voor Welstand en Monumenten hierover is geraadpleegd.

Meer informatie over de regels gevelreclame vindt u op: www.centrum.amsterdam.nl > Publicaties > Beleidsnota's > Beleidsregels Gevelreclame.

Het plein knapt op

Een van de doelstellingen van de gebiedsgerichte aanpak Leidseplein is om gebouwen en monumenten tot hun recht te laten komen. Concreet betekent het dat het stadsdeel schreef afgelopen jaren veel pandbezitters rondom het Leidseplein aan voor onderhoud en fundering. Zij worden verzocht achterstallig onderhoud aan te pakken. Een aantal grote bouwprojecten rondom het Leidseplein is inmiddels gerealiseerd. Paradiso, De Melkweg en de Stadsschouwburg zijn af. City Theater opent in het voorjaar haar deuren en in oktober 2010 volgt ook het DeLaMar Theater.

De voetganger centraal

Fietsen over het Leidseplein is geen pretje. Van alle kanten kan verkeer komen. Als voetganger is het niet veel beter. Centrale stad en stadsdeel willen de verkeerssituatie verbeteren. Door een grondige herinrichting wordt het Leidseplein in 2015 grotendeels autovrij.

Als eerste stap op weg naar een betere verkeerssituatie is in 2006 een verkeerskundig onderzoek gedaan. Dit heeft een visie en aansluitend een nota met uitgangspunten opgeleverd. Het dagelijks bestuur en het college van Burgemeester en Wethouders hebben onlangs met de concept Nota van Uitgangspunten Openbare Ruimte Leidsebuurt ingestemd. Begin 2010 behandelen deelraad en gemeenteraad de nota, waarna het ontwerpproces kan worden gestart. Daarna volgt de uitvoering, die gefaseerd gaat plaatsvinden. Wat gaat er veranderen? Per verkeersstroom volgt hier een overzicht.

Te voet

In de plannen van het stadsdeel staat de voetgan-

ger centraal. De Leidsebuurt wordt voetgangersgebied, waarbij het Leidseplein, Kleine-Gartmanplantsoen, Marnixstraat en de Leidsebrug autovrij worden. Laden en lossen kan nog wel. Hierover worden afspraken gemaakt. Obstakels op straat zoals lichtmasten en elektriciteitskastjes worden zoveel mogelijk geclusterd of weggehaald. Verschillende looproutes krijgen een heldere vormgeving en er komt een duidelijke bewegwijzering. Het hele project wordt in fases aangepakt. In januari 2010 start het stadsdeel al met de Lijnbaansgracht tussen het Leidseplein en de Leidsegracht en met de Spiegelgracht tussen Prinsengracht en Lijnbaansgracht.

Op de fiets

Als fietser zal je veel merken van de veranderingen. Het stadsdeel gaat fietspaden samenvoegen en waar mogelijk scheiden van het voetgangersgebied. Langs de route Weteringsschans, Kleine-Gartmanplantsoen, Leidseplein en Marnixstraat komt een fietspad aan beide zijden van de tram-

Impressie Dienst Ruimtelijke Ordening

Sfeerimpressie van het Leidseplein met links de Stadsschouwburg.

baan. Over de Leidsebrug komt een fietspad met tweerichtingsverkeer. Om Amsterdammers te stimuleren op de fiets naar het Leidseplein te komen wordt het eenvoudiger de fiets te parkeren. Rondom het plein zal het stadsdeel fietsparkeerplaatsen, oftewel 'nietjes' plaatsen. Hier kunnen mensen hun fiets stallen als ze snel een boodschap willen doen. Daarnaast komt een grote ondergrondse fietsstalling onder het Kleine-Gartmanplantsoen. Deze biedt ruimte aan minimaal 2700 fietsen. De inrichting van de stalling zal uitnodigend en veilig zijn. Gedacht wordt aan goede verlichting en een fietsmaker die de boel in de gaten houdt, maar ook aan cameratoezicht. De stalling krijgt meerdere ingangen. In het eerste kwartaal van 2010 wordt er definitief over besloten en dan kan het ontwerpen beginnen. In 2011 starten de voorbereidingen van de bouw. Naar verwachting zal de stalling in 2013 klaar zijn.

Met tram of bus

Voor reizigers met de tram gaat er ook iets veranderen. Een van de twee tramhaltes verdwijnt van het Leidseplein. De halte waar tram 1, 2 en 5 stoppen wordt verplaatst naar de Leidsebrug, waar ook de bus stopt. Tegelijkertijd vindt onderhoud aan de brug plaats, zodat de verbouwing zo snel mogelijk weer over is. De halte aan het Kleine-Gartmanplantsoen waar tram 7 en 10 stoppen, blijft bestaan. De perrons worden onder andere beter toegankelijk voor invaliden. Aan de situatie van de bussen verandert niets.

Met de taxi

Om de voetganger op het Leidseplein vrij spel te geven moet de huidige taxistandplaats worden verplaatst. Door onderzoek naar verschillende locaties voor een taxistandplaats hebben de centrale stad en stadsdeel Centrum, in overleg met de stadsdelen Oud-Zuid en Oud-West, een principekeuze gemaakt voor een toekomstige standplaats

in het Leidsebosje-oost. De tramrails bij het Leidsebosje-oost worden verlegd om het halteren van tramlijn 1, 2 en 5 op de Leidsebrug mogelijk te maken. Bijkomend voordeel van deze verlegging is dat de extra ruimte die met de verlegging ontstaat kan dienen als nieuwe taxistandplaats. Voordelen van deze nieuwe standplaats zijn de directe aansluiting op het Hoofdnet Auto, de verkeersveiligheid en het niet verstoren van het openbaar vervoer. Het Leidsebosje-oost valt onder stadsdeel Oud-West. Stadsdeel Oud-West organiseert hierover een informatie/inspraakavond op: donderdag 7 januari in hotel American, Leidsekade 97. Inloop om 19.15 uur, aanvang bijeenkomst 19.30 uur, einde om 22.00 uur.

Taxibuffer

De beoogde nieuwe standplaats biedt ruimte voor veertien taxi's. Bij drukke momenten is dit aantal standplaatsen onvoldoende. Daarom wordt aanvullend onderzoek gedaan naar een locatie voor een taxibuffer waar wachtende taxi's verzamelen voordat ze de standplaats op mogen rijden.

Per auto

Het autoverkeer verdwijnt van het Leidseplein. Uitzonderingen hierop vormen nood- en hulpdiensten, bussen en laad- en losverkeer. Overdag kun je nog wel met een auto de Leidsekade oprijden. Het idee is om die 's nachts af te sluiten met beweegbare palen. Ook is het de bedoeling om op de Stadhouderskade, tussen de Leidsebrug en de Hobbemastraat, de trambaan midden tussen de rijbanen te plaatsen. Dit betekent dat dit stuk van de Stadhouderskade moet worden heringericht. Voor buurtbewoners rond het plein verandert er weinig. Zij kunnen met hun auto gewoon bij hun huizen komen. Schatting is dat het in 2015 zover is.

Schouders eronder en doorpakken

De Leidsebuurt is één van de parels van de binnenstad. Er komen mensen voor het culturele aanbod, maar ook voor winkels en kroegen. Dag en nacht is het een van de meest levendige plekken in de stad. Erik Koldenhof, stadsdeelbestuurder met Openbare Ruimte en Verkeer in zijn portefeuille werkt samen met Hans Gerson, wethouder Verkeer en Vervoer van de gemeente Amsterdam, aan de aanpak van de Leidsebuurt.

Erik Koldenhof, portefeuillehouder Openbare Ruimte en Verkeer.

Hans Gerson, wethouder Verkeer en Vervoer van de gemeente Amsterdam.

Koldenhof: "De Leidsebuurt staat bekend als een gemengde buurt. Uitgaan, wonen, werken; het kan er allemaal. Die combinatie willen we behouden en versterken. Vandaar de gebiedsgerichte aanpak rond thema's als: culturele ontwikkeling, horeca, de inrichting en het beheer van de openbare ruimte, de bereikbaarheid van de buurt, veiligheid en aandacht voor de gebouwen en verbouwingen."

De inrichting van het Leidseplein verdient daarbij de nodige aandacht. Op dit moment is het Leidseplein rommelig en onaantrekkelijk met de stapels fietsen, het verkeer dat elkaar kruist. Vooral voetgangers hebben weinig ruimte. Koldenhof: "Er staan bergen fietsen waar je op uitgaansavonden over struikelt. En als je 's avonds uit de schouwburg komt en de bus wilt halen, moet je opletten dat je niet omver wordt gereden door taxi's, trams of fietsen. Het is onze opgave om de Leidsebuurt, waaronder het Leidseplein, een mooie nieuwe inrichting te geven. Een open en aantrekkelijk ingericht Leidseplein, met onder meer bomen, zitgelegenheden, ondergrondse fietsvoorzieningen en het openbaar vervoer aan de randen. Een plein waar het aantrekkelijk is om naar toe te gaan en te verblijven."

Met de vaststelling van de concept Nota van Uitgangspunten door het dagelijks bestuur van Centrum en het college van B&W begin deze maand is daarin een eerste stap gezet. Gerson: "In de loop der jaren is het Leidseplein een druk verkeersknooppunt geworden waarbij de voetganger

steeds meer in het gedrang raakt. Met de uitgangspunten die we nu hebben vastgesteld, krijgt het plein weer de allure die het verdient."

De huidige taxistandplaats op het Leidseplein wordt verplaatst naar Leidsebosje-oost. Hierover hebben we met stadsdeel Oud-West en Oud-Zuid een principebesluit genomen. Stadsdeel Oud-West organiseert begin volgend jaar inspraak over de taxistandplaats. Ook verhuist de huidige tramhalte (lijn 1 en 2) naar de Leidsebrug en wordt onder het Kleine-Gartmanplantsoen een fietsstalling gebouwd met ruimte voor 2700 fietsen. Trams, taxi's en bussen gaan dus naar de rand van het plein. Het plein moet wel goed bereikbaar blijven.

Met de nieuwe inrichting komen ook de theaters, concertzalen en bioscopen beter tot hun recht, meent Koldenhof. "Bijna alle culturele instellingen zijn momenteel aan het verbouwen. Terecht verwachten ze dat mensen er goed kunnen komen als zij de deuren straks weer openen. Bij een hoogwaardige cultureel aanbod hoort een mooi plein."

Stadsdeel Centrum en de centrale stad hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de plannen. Daarbij betrekken ze allerlei partijen die belang hebben bij het Leidseplein. "Samen willen we de komende jaren de handen ineenslaan om van het Leidseplein weer een prachtig plein te maken, waar we met zijn allen ontzettend trots op kunnen zijn", aldus de beide bestuurders.

Licht op het Leidseplein

"Dol op schaatsen"

Astrid Dikkes (43) schaatst voorzichtig achter een stoel op het Leidseplein. Haar dochter Lily (6) flitst haar voorbij op snelle ijsers.

"Ik vind het Leidseplein heel gezellig. Ik ben hier nu voor mijn dochter. Die is dol op schaatsen. Zij zei op een gegeven moment tegen me: als je het niet probeert, leer je het nooit.

Ik werk om de hoek, naast de City, op het secretariaat van het Amsterdams Uitburo. Als ik pauze heb, loop ik weleens een rondje over het plein. Uitgaan heb ik wel gehad. Ik heb jaren in de Melkweg achter de bar gewerkt. Als ik nu uitga, duik ik de Ierse pub in, want ik heb lang in Ierland gewoond."

Foto: Remco van Dam

“Veel geweld begint jolig”

Buurtregisseur Diana Burggraaf over Actieplan Veilig Uitgaan

Ieder weekend is het feest op het Leidseplein. Uitgaan gaat helaas ook soms gepaard met geweld. Daarom stelde stadsdeel Centrum het Actieplan Veilig Uitgaan op. Agente Diana Burggraaf is vaste contactpersoon van de politie voor buurtbewoners en ondernemers. Bij problemen of overlast probeert zij partijen nader tot elkaar te brengen. Zij vertelt over het actieplan.

Actieplan Veilig Uitgaan

Het Actieplan Veilig Uitgaan is begin 2009 opgesteld voor het Rembrandtplein en het Leidseplein. Bij dit plan zijn naast stadsdeel Centrum, ook de politie, de rechtbank en de Bestuursdienst van de gemeente betrokken. De Bestuursdienst is verantwoordelijk voor de regelgeving en handhaving van de openbare orde en veiligheid in Amsterdam. Bij het schrijven van dit plan werkten de horecaondernemers en bewoners mee. Het plan bestaat uit concrete maatregelen om het geweld terug te dringen en de veiligheid te vergroten. Cameratoezicht en gebiedsverboden vallen eronder, maar ook intensieve samenwerking met de horeca en het vaker schoonmaken van het plein. Ook besteedt het stadsdeel, samen met ondernemers en portiers, aandacht aan misbruik van alcohol en drugs. Al die concrete maatregelen moeten van het Leidseplein een prettigere plek maken.

Meer informatie: www.centrum.amsterdam.nl
> Wonen > Veiligheid > Veiligheidsbeleid > Veilig uitgaan op het Rembrandtplein en Leidseplein.

Het geweld op het Leidseplein is de laatste jaren toegenomen, zo blijkt uit onderzoek van het COT, Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement. Diana Burggraaf, buurtregisseur op het Leidseplein, signaleert dat ook: “Vroeger was het bijzonder als we in een weekend vijftien arrestanten hadden. Nu is twintig al bijna gewoon geworden. En dat is erg veel.” Burggraaf heeft daar wel een verklaring voor: “Sommige mensen nemen op een stapavond ongehoorlijk veel drank en drugs en laten daardoor hun normen en waarden achter in het café.”

Meer ogen op straat

Het Actieplan Veilig Uitgaan bestaat uit maatregelen om de veiligheid in het uitgaansgebied te vergroten. Een ervan is cameratoezicht. Volgens Burggraaf werkt dat heel goed om de veiligheid te vergroten: “Je hebt meer ogen op straat. Nu surveilleren we en hopen we dat we ergens tegenaan lopen. Met camera’s kun je beginnende ruzies eerder zien, om er vervolgens gericht agenten op af te sturen.” Burggraaf ziet de camera’s graag snel komen. “Ik hoop dat we in de zomer van 2010 cameratoezicht hebben.”

Wild wapperend

Een maatregel uit het actieplan die al wel wordt ingezet is het gebiedsverbod. “Stel, je maakt je schuldig aan het verstoren van de openbare orde op donderdag dan kun je tot zondag middernacht niet meer het Leidseplein én het Rembrandtplein op.” Burggraaf is daar heel blij mee. “Veel geweld begint jolig. Mensen gaan wild wapperend en schreeuwend over straat. Ze botsen en dan ontstaat er ruzie, soms met mishandeling tot gevolg.

Foto Ron Zwagemaker

Vaak hebben we deze klanten al om 23.00 uur gezien. Als je die dan meteen aanspreekt en een gebiedsverbod oplegt dan is de kans kleiner dat ze tot mishandeling komen.”

Bijdrage aan veiligheid

Op dit moment heeft ze niet de indruk dat de hoeveelheid geweld daalt. Tegelijkertijd neem het ook niet meer toe: “Het wordt allemaal wat stabielier.” Ze is blij dat het stadsdeel het Leidseplein gaat opknappen. “Het is belangrijk dat het plein er beter uitziet. Dat geeft meer rust. Mensen gaan zich beter gedragen. En dat levert weer een goede bijdrage aan de veiligheid.”

Naar de wc

Met veel drank op en geen wc in de buurt, plast het uitgaanspubliek wel eens tegen een muurtje. Maar niemand houdt van pislucht in zijn portiek. Daarom probeert het stadsdeel wildplassen tegen te gaan. In de gebiedsgerichte aanpak van het Leidseplein is het schoon houden van het plein een belangrijk onderwerp: de aanpak van wildplassen valt daaronder.

Inmiddels zijn de bestaande urinoirs, de krullen, aan de Lijnbaansgracht en op de hoek van de Leidsestraat opgeknapt. Ook maakte het stadsdeel afspraken met de horeca, zodat mensen naar hun toiletten kunnen ook zonder een drankje te drin-

ken. Daarnaast plaatst het stadsdeel nieuwe openbare toiletten op het Leidseplein. Twee uriliften vervangen de bestaande plastic plaskruizen. Uriliften zijn urinoirs die in het trottoir zakken als ze niet gebruikt worden. Ze zijn mooier, van betere kwaliteit en makkelijk in het gebruik. Met een druk op de knop rijzen ze uit het trottoir. De uriliften zijn ook hygiënischer dan de plaskruizen omdat ze in direct contact staan met het riool. Een proef op het Rembrandtplein is goed bevalen.

Ook komt er op het Leidseplein een MVG-toilet: toegankelijk voor man-vrouw-gehandicapte. Dit zijn kleine huisjes met zelfreinigende toiletten. Volgend jaar start de aanbesteding, het regelen

De opgeknapte krul aan de Leidsestraat.

van vergunningen en wordt de juiste locatie op het plein bepaald. Naar verwachting worden de plasfaciliteiten dan eind 2010 geplaatst.

Licht op het Leidseplein

“Ruimte door ondergrondse fietsboulevard”

Pascal van den Noort (59) woont al 25 jaar aan het Kleine-Gartmanplantsoen. Voor hem is het plein de navel van de wereld.

“Ik ben er trots op dat Paradiso twee maal per avond is uitverkocht. Het culturele aanbod is hier gigantisch. Daarom hebben we een mooi plein nodig om de mensen op een goede manier te ontvangen. Maar het plein verloedert. Het is een rommeltje en dat verhoogt het gevoel van onveiligheid. En er gebeurt niets. We zijn aan het wachten op de politiek. Ik ben bang dat er de komende vier jaar ook niets gaat gebeuren omdat er verkiezingen zijn. Over een ondergrondse fietstalling ben ik enthousiast. Ik zou graag zien dat doorgaand fietsverkeer helemaal ondergronds gaat. De entree in de Marnixstraat en de uitgang in de Weteringstraat, bijvoorbeeld. Met zo’n ondergrondse fietsboulevard hebben we boven de grond ruimte om er een mooi plein van te maken.”

Foto Remco van Dam

Informatie en contact

De Leidsebuurt is één van de meest intensief gebruikte gebieden van Amsterdam, mede door de unieke combinatie van wonen, winkelen, werken, uitgaan, horeca en toerisme. Het gebied is in 2005 aangewezen voor een gebiedsgerichte aanpak, met als thema’s bebouwing, cultuur, openbare ruimte, bereikbaarheid, veiligheid, samenwerking en overleg. Publieke en private plannen, investeringen en beheer wordt in samenhang uitgevoerd en op elkaar afgestemd. Meer informatie en contactpersonen voor de diverse thema’s kunt u vinden op: www.centrum.amsterdam.nl > Projecten > Projecten: overzicht > Leidsebuurt. Heeft u naar aanleiding van deze Leidsebuurt-special een vraag of opmerking, dan kunt u mailen naar stadsdeel@centrum.amsterdam.nl ter attentie van Harriët Manné - Gebiedsgerichte aanpak Leidsebuurt.

De lichtjes op het Leidseplein

Henk van der Geest is lichtontwerper en schreef in opdracht van het stadsdeel een lichtvisie voor de Leidsepleinbuurt. Hij verdiende zijn sporen in het theater maar maakt inmiddels heel uiteenlopende lichtplannen: voor tentoonstellingen, het terrein rond het Olympisch stadion en een tbs-kliniek bijvoorbeeld.

“Het Leidseplein is hét theaterplein van Nederland,” vindt Van der Geest. “Ik zou die prachtige gebouwen niet verstoppen achter lichtreclames maar feestelijk aanlichten.” Als theaterontwerper heeft hij veel ervaring met de beleving van licht. “Je kunt het gedrag van mensen echt beïnvloeden met licht. Mooi licht, daar krijg je een goed gevoel bij. En dat is nodig want er is nogal wat gebeurd op het plein de afgelopen jaren.”

De fontein

Bij het ontwerpen van zijn visie heeft hij veel met mensen gepraat. Zo nam hij deel aan een buurtoverleg. “Ik heb mijn oor te luisteren gelegd en veel opgestoken. Iedere uitbater aan het plein wil zijn zaak natuurlijk in de spotlights zetten maar ondertussen ‘schreeuwen’ ze boven elkaar uit met licht. Ik vind dat we dat moeten beperken. Het lichtniveau op het plein kan wel wat terug om het geheel beter te zien.”

Een belangrijk onderdeel van zijn visie is dat er balans komt in de verlichting. “Het gaat om het evenwicht tussen straatlantaarns, het licht op gebouwen en lichtreclames. Al die elementen moeten volgens mij op elkaar afgestemd worden. Nu zie je bijvoorbeeld dat de fontein op het plein zoveel licht geeft dat die de belichting op Hotel American beïnvloedt. Dat is niet goed.”

Wit licht

Een ander onderdeel van zijn visie is de kleur van de straatverlichting. “Nu is het licht oranje. Dat heeft als nadeel dat alle andere kleuren verdwijnen. En dat wekt agressie op.” Hij stelt voor om wit licht te gebruiken waardoor je kleuren beter kunt zien en de sfeer verbetert. Een ander voordeel is het energieverbruik. “Als je oranje licht vervangt door wit dan kun je met de helft van het vermogen toe. Dat is dus stukken duurzamer.” Naast duurzaamheid is veiligheid een belangrijk onderdeel van zijn visie. “Er mogen geen verloren plekken zijn. Alles moet goed belicht worden.” In een noodgeval stelt hij voor om ineens alle verlichting aan te schakelen. “En als de cafés uitgaan, kan de straatverlichting omhoog en kunnen de gebouwen het met minder verlichting doen.”

De verschillende reclameverlichtingen in de kleine horecastratjes vindt hij prima. “Het is belangrijk dat de Korte en de Lange Leidse-dwarsstraat hun feestelijkheid behouden. Het is een uitgaansgebied en dat mag je best zien in de belichting.”

De lichtvisie van Van der Geest ligt nu bij het stadsdeel. Het stadsdeel gebruikt zijn visie als bron, naast onder andere beleid en de visie van welstand om een nota van uitgangspunten voor het lichtontwerp op te stellen. “Ik hoop dat mijn ideeën worden meegenomen en de lichtjes op het Leidseplein mooier zullen schijnen.”

COLOFON

Uitgave en redactie:

afdeling Communicatie stadsdeel Centrum
Tekst: Mariëtte Hermans en Remco van Dam
Foto's: Ron Zwagemaker, Remco van Dam
Eindredactie: afdeling Communicatie stadsdeel Centrum en Movement
Realisatie: Movement
Vormgeving: Floppy Design
Druk: Drukkerij Dijkman
Verspreiding: TNT Post
Oplage: 67.500